Advies Transparantiedocument aansluiting Zaaksysteem Wonen 15 april 2021

De directie Wonen is eind 2018 gestart met een programma voor de modernisering van haar dienstverlening en informatievoorziening, het programma Modernisering IV Wonen. Eén van de ijkpunten in dit programma is het uitfaseren van het ruim 25 jaar oude BWV systeem. Dit BWV is sinds een lange tijd het bronregister voor de processen van Wonen. Via een koppeling met de Amsterdamse BRP-voorziening, werden de in het BWV geregistreerde gegevens geüpdatet. Ter vervanging van het BWV wordt een nieuw zaaksysteem geïntroduceerd. Hierdoor is een nieuwe wijze van levering van BRP-gegevens gewenst geworden en kan Wonen aansluiten op de moderne generieke informatievoorzieningen die de gemeente Amsterdam in ontwikkeling heeft. Daarnaast worden er geen BRP gegevens meer in een eigen register vastgelegd maar wordt de bron (BRP) gebruikt voor de raadpleging. Levering zal plaatsvinden via een Application Programming Interface (API) met het BRP via de GOB-voorziening.

Advies

De CPA dankt de aanwezigen voor hun toelichting. De commissie ziet in de voorgestelde wijziging vanuit privacyperspectief voordelen. Gegevens worden op één plek beheerd hetgeen onder meer de juistheid en actualiteit van de persoonsgegevens ten goede komt. Het vraagt echter ook om voldoende waarborgen voor het rechtmatig gebruik van de gegevens. Voor een deel kan daarbij worden aangesloten bij de bestaande werkwijzen, maar de CPA adviseert ook om te inventariseren waar bestaande werkwijzen vanuit het perspectief van gegevensbescherming vragen om nieuwe of aanvullende werkwijzen. Een voorbeeld daarvan betreft mogelijk onduidelijke regelingen wat betreft de logautorisaties en de controle op logging. U liet weten dat dit aspect de volle aandacht heeft. Ook wordt de CPA graag op de gehouden worden wanneer onderzocht is of het opsporen van vakantieverhuur wordt uitbesteed of niet. De CPA stuurt samen met dit advies zoals afgesproken ter vergadering ook het CPA advies uit 2016 mee over scraping (bijlage 2). Kortheidshalve verwijs ik u verder naar de notulen van de vergadering over het betreffende agendapunt.

Bijlage 1: Commissie Persoonsgegevens Amsterdam / Uittreksel van het verslag van de openbare vergadering op donderdag 15 april 2021

Transparantiedocument aansluiting Zaaksysteem Wonen (Directie Wonen, cluster Ruimte &Economie)
Het huidige, 25 jaar oude BWV-systeem met brongegevens voor de directie Wonen bevat een kopie van BRP-data. Dat is een constructie die niet meer past bij de tegenwoordige tijd. Met de overstap naar een nieuw systeem worden via een API de benodigde gegevens uit het BRP geraadpleegd zonder die zelf nog op te slaan. Toezichthouders gaan op pad met een applicatie die een koppeling kan leggen met de BRP. Indien dat voor de uitoefening van de taak van de toezichthouder noodzakelijk is, dan kan deze via de applicatie de BRP raadplegen. De bevindingen van de toezichthouder worden in een verslag opgenomen en opgeslagen in het nieuwe Zaaksysteem Wonen. De onderliggende gegevens blijven in de verschillende bronbestanden, maar kunnen wel opgehaald worden bij aanschrijvingen. Handhavingsbesluiten worden niet opgeslagen in het zaaksysteem, maar in een apart document managementsysteem.

De CPA vraagt hoe het staat met de adviesaanvraag bij de FG. De aangeleverde flap gaf daarover geen duidelijkheid. In het vooroverleg van de ambtelijk secretaris met de FG en Juridische Zaken kwam een vraag ter verduidelijking van voorgenomen scraping naar boven. De commissie ziet in de voorgestelde wijziging vanuit privacyperspectief voordelen. Gegevens worden op een plek beheerd hetgeen onder meer de juistheid en actualiteit van de persoonsgegevens ten goede komt. Het vraagt echter ook om voldoende waarborgen voor het rechtmatig gebruik van de gegevens te kunnen waarborgen. Voor een
deel kan daarbij worden aangesloten bij de bestaande werkwijzen, maar de commissie adviseert ook om te inventariseren waar bestaande werkwijzen vanuit het perspectief van gegevensbescherming vragen om nieuwe of aanvullende werkwijzen. Een mogelijk voorbeeld daarvan betreft mogelijk onduidelijke regelingen wat betreft de logautorisaties en de controle op logging.

In december is een DPIA uitgevoerd die aan de FG is voorgelegd. Die gaf 18 aanbevelingen die overwegend van toelichtende aard waren. Voor zover bekend heeft de FG geen bottlenecks gesignaleerd. Op dit moment struinen eigen medewerkers van de dienst situaties af via de websites van bijvoorbeeld Airbnb en Booking.com naar signalen van vakantieverhuur op Amsterdamse adressen. Er wordt onderzocht of uitbesteding van dat speurwerk mogelijk en wenselijk is. Daar valt op dit moment nog weinig over te melden. Als het zover is, zal dat voorstel separaat aan de CPA voorgelegd worden. De regelingen rond logging hebben de volle aandacht en worden opgenomen in het programma.

De voorzitter merkt op dat het onderwerp scraping bij Airbnb een aantal jaren geleden in de CPA aan de orde is geweest. Zij zal zorgen dat de indieners een kopie van het CPA-advies van toen krijgen. Zij bedankt de indieners voor hun toelichting en zegt een advies over dit document toe.

Advies Commissie Persoonsgegevens Amsterdam

Geachte heer, mevrouw,

Op de vergadering van de Commissie Persoonsgegevens Amsterdam (CPA) van 26 mei 2016 was namens u een vertegenwoordiging aanwezig van de Afdeling Wonen. Bij het agendapunt "Digitaal Toezicht" heeft de CPA het navolgende besproken.

De CPA stelt vast dat het privacy protocol betrekking heeft op het scrapen van informatie, waaronder persoonsgegevens, op openbare websites ten behoeve van digitaal toezicht op toeristische verhuur.

Op grond van artikel 8 onder e Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) is een gegevensverwerking mogelijk gemaakt voor zover deze noodzakelijk is voor de goede vervulling van een publiekrechtelijke taak door het bestuursorgaan. In het onderhavige geval heeft de verwerking betrekking op het toezicht op de naleving van de Woningwet en het Bouwbesluit, de Wet op de ruimtelijke ordening, Wet algemene bepalingen omgevingsecht en de Huisvestingswet. Verder dienen de verwerkte gegevens als bewijsmiddelen in handhavingsprocedures van de gemeente.

Voor een rechtmatige taakuitoefening is van belang dat getoetst wordt of het scrapen van openbare websites, noodzakelijk is met het oog op deze wettelijke taken van het College

(proportionaliteit). Daarbij is ook de vraag van belang of er geen ander middel voorhanden is, dat minder inbreuk maakt (subsidiariteit).

In dit verband is voor de beoordeling relevant dat openbare web-gegevens worden opgedeeld in drie datasets en dat iedere dataset wordt gefilterd op relevante informatie en persoonsgegevens die niet noodzakelijk zijn direct worden vernietigd. Meer specifiek gaat het om het opstellen van geanonimiseerde trendanalyses, informatie gericht op de aanpak van personen en bedrijven die vijf of meer woningen aanbieden voor toeristische verhuur en het gebruik van openbare web-gegevens als bewijsmiddel in lopende handhavingszaken. Van belang is dat elke dataset gecompartimenteerd wordt en afzonderlijke vernietiging van overbodige informatie zorgvuldig plaatsvindt binnen daarvoor vastgestelde termijnen. De opslag van persoonsgegevens vindt plaats in een veilige omgeving en alleen daartoe geautoriseerden vanuit hun rol en taak hebben daartoetoegang.

De CPA adviseert om in de overwegingen van het protocol te expliciteren dat wordt getoetst aan het noodzakelijkheidscriterium en aan de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit.

De CPA acht het plaatsen van het privacyreglement en aanvullende informatie op de gemeentelijke website op zich een goede maatregel is, echter dit is niet voldoende om aan de informatieplicht in artikel 34 Wbp te voldoen omdat het medium betrokkenen mogelijk niet bereikt. Indien het een onevenredige inspanning kost om betrokkenen mededeling te doen van de informatie die nodig is, dan is het vereist om de herkomst van de gegevens vast te leggen.

De CPA ziet graag de resultaten van de evaluatie van de pilot tegemoet. Daarbij wordt geadviseerd vooraf vast te stellen aan welke criteria wordt getoetst bij de evaluatie, waarbij in elk geval de vraag wordt betrokken of de werkwijze effectief en efficiënt is gebleken en of er toegevoegde waarde is met het oog op de handhavingsdoelen die zijn gesteld. Ook technologische ontwikkelingen die kunnen leiden tot meer privacy in het design en dataminimalisatie bij het ophalen van informatie kunnen daarbij betrokken worden.

Bijgaand treft u het deel van de notulen van de vergadering aan over het betreffende agendapunt. Ik vertrouw er op u aldus voldoende geïnformeerd te hebben.

Uittreksel van het concept verslag van de openbare vergadering op donderdag 26 mei 2016

Digitaal Toezicht (Wonen, Ruimte & Economie)

De RVE Wonen zegt dat het college afgelopen februari een pilot voor een jaar heeft goedgekeurd om te onderzoeken of openbare webgegevens over korte verhuur benut kunnen worden bij de aanpak van woonfraude en illegaal kort verhuur. De webgegevens – van Airbnb, booking.com en dergelijke – zullen op drie niveaus worden verzameld: anoniem en geaggregeerd om ontwikkelingen in de stad in kaart te brengen, ten tweede om degenen in beeld te krijgen die veel aanbiedingen doen via deze websites en ten derde om bestaandedossiers te verrijken met deze gegevens. Onder die laatste categorie vallen bijvoorbeeld ook de aanbieders die tijdelijke woonruimte voor meer dan vier mensen aanbieden. Tot nu toe worden gegevens voornamelijk handmatig gedownload, maar de bedoeling is nu ook met scraping te gaan werken en zodoende ook informatie uit recensies op de websites te halen. De bedoeling is wekelijks informatie op te halen over de aanbiedingen, de beschrijvingen van aangeboden voorzieningen en

de recensies. Het gaat alleen om publieke informatie en er gaat niet gewerkt worden met fake-accounts. Voor het eerste niveau worden alle aanbieders gevolgd. Bij de andere twee niveaus gaat het vooral om de grote spelers. Deze pilot past ook in de ontwikkeling van informatie gestuurde handhaving. Dan kan men ook gaan denken aan andere vormen van handhaving, bijvoorbeeld een dwangsom met preventieve werking. Men kan ook beter grote woningbezitters of -beheerders op het spoor komen die hun woningen niet meer op de woningmarkt aanbieden. Bij sociale woningen is Operatie Zoeklicht actief bij de opsporing en handhaving. Waar sprake is van onttrekking van sociale woningen aan de woonmarkt kan op basis van Huisvestingswet gehandhaafd worden. Maar dat is een andere aanpak dan die in de toeristische sector. Korte verhuur is niet meteen woningonttrekking of illegaal. Er is een grijs gebied. Daar moet men in de vrije sector met de huisbaas afspraken over maken. Corporaties staan het over het algemeen niet toe.

De CPA vraagt of het de bedoeling is met scrapen informatie op alle drie de niveaus binnen te halen.

De RVE Wonen bevestigt dat de informatie pas na het binnenhalen gesorteerd wordt naar die drie niveaus. Op het tweede niveau gaat het vooral om het achterhalen van de grote eigenaren en sleutelbedrijven. Bij het derde niveau kan het ook gaan om een kleine speler die wel erg veel aanbiedingen doet met die ene woning. Het scrapen gaat in feite langs drie potjes. In het eerste potje komen alle gegevens terecht ontdaan van onnodige persoonlijkegegevens ten behoeve van de trendanalyse. In het tweede potje komen personen met hun gegevens terecht die meer dan vijf woningen verhuren. In het derde potje komen de gevallen terecht met woningen waarover al klachten lopen of personen tegen wie al een zaak loopt. Alle resterende informatie wordt verwijderd. Desgevraagd zal men het privacyreglement aanpassen zodat duidelijk is hoe met de informatie wordt omgegaan. In sommige artikelen – bijvoorbeeld artikel 20, lid 1 – staat nog niet dat overbodige informatie vernietigd wordt.

De CPA merkt op dat er juridisch advies is ingewonnen, maar dat het betreffende advocatenkantoor enerzijds zei dat de aanpak door de beugel kan maar anderzijds ook weer twijfels uit.

De RVE Wonen zegt dat dit niet ging over de privacy, maar over de vraag of scraping geen inbreuk is op intellectueel eigendom van de eigenaar van de website. Volgens Europese richtlijnen is scraping in beginsel toegestaan, maar er is nog geen jurisprudentie op dit gebied. Desgewenst kan het juridisch advies toegestuurd worden.

De CPA vraagt hoe men omgaat met booking sites die in hun voorwaarden scraping uitsluiten.

De RVE Wonen zegt dat er geen websites met een dergelijke uitsluiting zijn aangetroffen. Airbnb hanteert dat wel, maar daarmee is in een ander verband een overeenkomst gesloten. Daar komt bovendien een nieuwe afspraak mee. In de voorbereiding van de collegevoordracht is gevraagd of ze bezwaar hadden tegen scraping en dat bleken ze niet te hebben. De websites zijn ook op de hoogte gesteld van deze aanpak en ze zijn gevraagd hun visie te geven.

De CPA denkt dat de vraag is of de gemeente de bevoegdheid heeft deze gegevens op deze manier te verzamelen. Dan zouden geen aparte afspraken meer nodig zijn.

De RVE Wonen stelt dat de gemeente de wettelijke plicht heeft om wetten te handhaven en daaraan bevoegdheden kan ontlenen om persoonsgegevens te verzamelen en inbreuk te maken op het databankrecht. Conform de Algemene wet bestuursrecht zijn de websites wel op de hoogte gesteld van het voornemen zodat ze eventueel hun zienswijze konden indienen. Het vragen van toestemming is dus niet aan de orde. Er zijn geen bezwaren binnengekomen.

De CPA zegt dat men niet bij voorbaat moet aangeven dat het gaat om een inbreuk op het databankrecht. Dat is nog maar de vraag. Waarschijnlijk maken bezwaren geen schijn van kans. Wel is er de vraag of de gegevens veilig zijn opgeborgen en of de autorisatie afdoende is geregeld.

De RVE Wonen antwoordt dat de gegevens zijn opgeslagen op een afgeschermde server die alleen toegankelijk is voor de twee technische beheerders en de analist van het project.

De CPA vraagt waar bij de evaluatie na twaalf maanden naar wordt gekeken en of er al normen zijn vastgesteld waar de resultaten op beoordeeld worden.

De RVE Wonen zegt dat het moet gaan over de toegevoegde waarde voor de stad, het effect daarop en over de effecten op het werkproces. Er zijn nog geen normen gesteld, maar men hoopt uiteraard wel succes te boeken.

De CPA is benieuwd hoe de herkenbaarheid en bekendheid van het project geregeld is. De RVE Wonen zegt dat er op de website van de gemeente bij informatie over woonfraude en toeristisch verhuur informatie over het project zal komen met daarbij een duidelijke waarschuwing dat men rekening moet houden met scrapen als men overgaat tot tijdelijke verhuur.

De CPA vindt dat vanuit het oogpunt van informatieplicht vrij mager, omdat men niet mag verwachten dat alle spelers in dit veld de gemeentelijke website zullen raadplegen en toch te maken krijgen met het verschijnsel scrapen. Als het niet mogelijk is alle betrokkenen te informeren, moet wel de herkomst van de gegevens vastgelegd worden.

De RVE Wonen zegt dat gegevens zo veel mogelijk geanonimiseerd worden, maar dat men in verband met bewijslast in sommige gevallen wel persoonlijke gegevens moet bewaren. Men zal gaan bekijken hoe men zo veel mogelijk mensen kan informeren over het project en hoe zaken geregeld moeten worden voor het geval dat niet lukt. Men zal ook onderzoeken of de websites zelf belangstelling hebben om informatie op te nemen. Zij weten immers dat het scrapen gebeurt en voelen dan wellicht ook een verantwoordelijkheid naar hun klanten. De CPA meldt tot slot dat er in artikel 2 in de kop ten onrechte het woord bewerken staat. Verder wordt er gerept van de verantwoordelijkheid van het college en het algemeen bestuur van de bestuurscommissies. Dat betekent een dubbele verantwoordelijkheid en dus is automatisch melden geboden. Hij vraagt verder in het reglement het woord 'bijzondere' weg te laten voor persoonsgegevens, tenzij het om werkelijk bijzondere persoonsgegevens gaat.

Actiepunt:

De voorzitter sluit de bespreking af en zegt benieuwd te zijn naar het verdere verloop van de pilot. Zij wil daar graag meer over horen als de evaluatie klaar is. Zij ziet in de tussentijd het toegezegde

juridische advies tegemoet alsook de opzet van de evaluatie en het aangepaste reglement. De bevindingen van de CPA zullen ook nog per brief gedeeld worden.